

1PL, 2PL, 3PL, 4PL, 5PL - рівні логістики і логістичні оператори в Україні

Ганна Коломієць

*здобувач освітньої програми Митна справа,
ВНЗ «Харківський національний економічний університет»
імені Семена Кузнеця, м. Харків, Україна»,
e-mail: hanna.kolomiiets@hneu.net*

Логістика – це наука про планування, організацію, управління і контроль переміщення матеріальних та нематеріальних потоків від первинного суб'єкта до кінцевого споживача [1]. Україна активно розвивається у сфері логістики, і різні рівні логістики відіграють важливу роль у цьому. Рівні PL (party logistics) існують для оптимізації логістичних процесів підприємства шляхом делегування певних функцій зовнішнім постачальникам логістичних послуг.

1PL — це найпростіший рівень логістичних операцій. Він включає в себе лише дві зацікавлені сторони: постачальника (продюсера або імпортера товару) та покупця. На цьому рівні постачальник самостійно організовує логістичний процес, не залучаючи зовнішніх логістичних операторів. Основні характеристики 1PL: постачальник має повний контроль над усіма логістичними операціями, володіє власним транспортом, складами та іншими ресурсами, а також взаємодіє безпосередньо з покупцем. Приклад: власний автопарк та склади у виробника, де продюсер володіє власними транспортними засобами та складами для зберігання готової продукції. Це може бути автомобільний завод, який самостійно доставляє свої автомобілі до дилерів. Продавці, які самостійно забезпечують доставку своїх товарів, використовуючи власний транспорт, теж входять до цього рівня. Прикладом є місцевий магазин доставляє продукти своїм покупцям. 1-PL рівень логістики може бути ефективним для невеликих бізнесів, які мають достатньо ресурсів для самостійної організації логістичних процесів [2].

2PL — це рівень, на якому логістичні оператори забезпечують транспорт та зберігання товарів. Продавець залишає адміністративний контроль над усіма операціями, але вже використовує зовнішніх логістичних партнерів. Основними характеристиками 2PL є те, що логістичні оператори здійснюють перевезення товарів, забезпечується зберігання та управління запасами та логістичні оператори виконують обробку замовлень від клієнтів. Приклади: Транспортні компанії: Оператори, які здійснюють перевезення товарів. наприклад, фірма, яка доставляє продукцію від виробника до роздрібного магазину. Кур'єрські служби: Спеціалізуються на доставці товарів певним видом транспорту. наприклад, експрес-доставка кур'єром замовлень інтернет-магазину. Цей рівень логістики дозволяє підприємствам зосередитися на своїй основній діяльності, використовуючи послуги зовнішніх логістичних партнерів.

3PL — це рівень, на якому логістичні оператори вже не обмежуються лише транспортом та зберіганням товарів. Вони вводять логістичний підхід у постачанні, охоплюючи доставку сировини, матеріалів, управління запасами

та проектування логістичних систем. Що є характерним для 3PL: логістичні оператори відповідають за доставку сировини та матеріалів на підприємство, вони контролюють запаси матеріалів та незавершеного виробництва, а також займаються логістичним проектуванням шляхом розробки ефективних логістичних систем. Логістичні компанії забезпечують доставку сировини та матеріалів на підприємство, наприклад, логістичний оператор, який координує поставки сталі на виробництво. Також логістичні оператори контролюють запаси матеріалів та незавершеного виробництва, до прикладу, компанія, яка оптимізує запаси сировини для мінімізації витрат. Даний рівень логістики дозволяє підприємствам ефективно управляти матеріальним рухом та забезпечити безперебійну роботу виробництва [3].

4PL — це рівень, на якому логістичні оператори інтегрують всі функціональні області логістики. Підприємства на цьому рівні вирішують питання проектування логістичних систем та можуть виходити на глобальний рівень роботи з урахуванням законів різних країн. 4PL дозволяє підприємствам більш активно використовувати процесний підхід та реалізовувати концепцію управління ланцюгами поставок. Цей рівень характерний інтеграцією функціональних областей, адже всі логістичні функції об'єднуються, проектуванням та розробкою ефективних логістичних систем, глобальним рівнем роботи шляхом врахування законів різних країн. Прикладами такого рівня є: автомобільний виробник, який координує виробництво та розподіл автомобілів, адже підприємства формують плани завантаження виробничих потужностей на основі планів продажів і розподілу через канали збуту; також, компанія, яка впроваджує систему контролю якості в усіх логістичних процесах, бо відбувається оцінка функціонування логістики підприємства на основі порівняння зі стандартами якості та кращою практикою. Цей рівень логістики дозволяє підприємствам ефективно управляти логістичними системами та забезпечити безперебійну роботу ланцюгів поставок.

5PL — це ще більш високий рівень управління логістичними системами, який включає в себе не тільки інтеграцію функціональних областей, але й співпрацю з іншими логістичними партнерами. Дня нього характерне: глобальна координація - на рівні 5PL підприємства співпрацюють з іншими логістичними операторами, включаючи 3PL та 4PL, і вони координують логістичні процеси на глобальному рівні, забезпечуючи ефективну роботу ланцюгів поставок. 5PL включає в себе стратегічне управління ланцюгами поставок. Підприємства на цьому рівні розробляють довгострокові плани та співпрацюють зі своїми партнерами для досягнення спільних цілей. Також на ньому використовуються передові технології для оптимізації логістичних процесів. Це включає в себе використання штучного інтелекту, блокчейну та інших інноваційних рішень [4]. Прикладами можуть виступати підприємства, що на рівні 5PL співпрацюють зі світовими логістичними операторами, такими як морські перевізники, авіакомпанії та міжнародні логістичні компанії. Вони розробляють стратегії для оптимізації глобальних логістичних маршрутів та забезпечення швидкої

доставки товарів. Так як 5PL впроваджує передові технології для відстеження вантажів, прогнозування попиту та оптимізації логістичних процесів, то наступний приклад – це використання блокчейну для забезпечення безпеки та прозорості в логістичних операціях.

У 2024 році в Україні спостерігається активний розвиток логістики, який відповідає глобальним трендам та внутрішнім викликам. Україна має потенціал для розвитку на всіх рівнях логістики, і важливо продовжувати вдосконалювати цю сферу для підтримки економічного зростання та конкурентоспроможності.

Надалі, розвиток логістичного сектору в Україні передбачається в контексті зростання міжнародної торгівлі, розвитку електронної комерції та глобалізації ринків. Використання різних рівнів логістики та співпраця з різними логістичними операторами стануть ключовими факторами успіху для підприємств, що працюють у цьому напрямку. Очікується, що подальша цифровізація та автоматизація сприятимуть зростанню ефективності, скороченню витрат та підвищенню якості обслуговування клієнтів. Розробка і впровадження інноваційних рішень і технологій продовжуватиме відігравати ключову роль у подальшому розвитку сектору [5].

Ключові слова: логістика, PL-оператори, рівні логістики.

Список використаних джерел

1. Що таке логістика: цілі, види, принципи та важливість для бізнесу. MC.today, Media for Creators. URL: <https://mc.today/uk/shho-take-logistika/>.
2. Brief overview of 1PL, 2PL, 3PL, 4PL, and 5PL. Medium. URL: <https://medium.com/@arkindia6/brief-overview-of-1pl-2pl-3pl-4pl-and-5pl-6022afdb837>.
3. Хто такі PL-оператори в логістиці?. Транспортна компанія: послуги, міжнародні вантажоперевезення в Україну – Fialan. URL: <https://fialan.ua/ua/news/vagno-znat/khto-taki-pl-operatori-v-logistitsi/>.
4. 5PL (fifth party logistics). URL: <https://5pl.com.ua/>.
5. Тренди логістики у 2024 році в Україні: нові виклики та можливості. Блог про Інтернет-маркетинг Владислави Рикової: SEO, SMM, PPC. URL: <https://vlada-rykova.com/ua/trendy-logistyky-u-2024-roczy/#i-4>.